

NATUURGIDS **BROUWERSDAM**

Ontdek de mooiste gebieden en soorten

Jan Baks

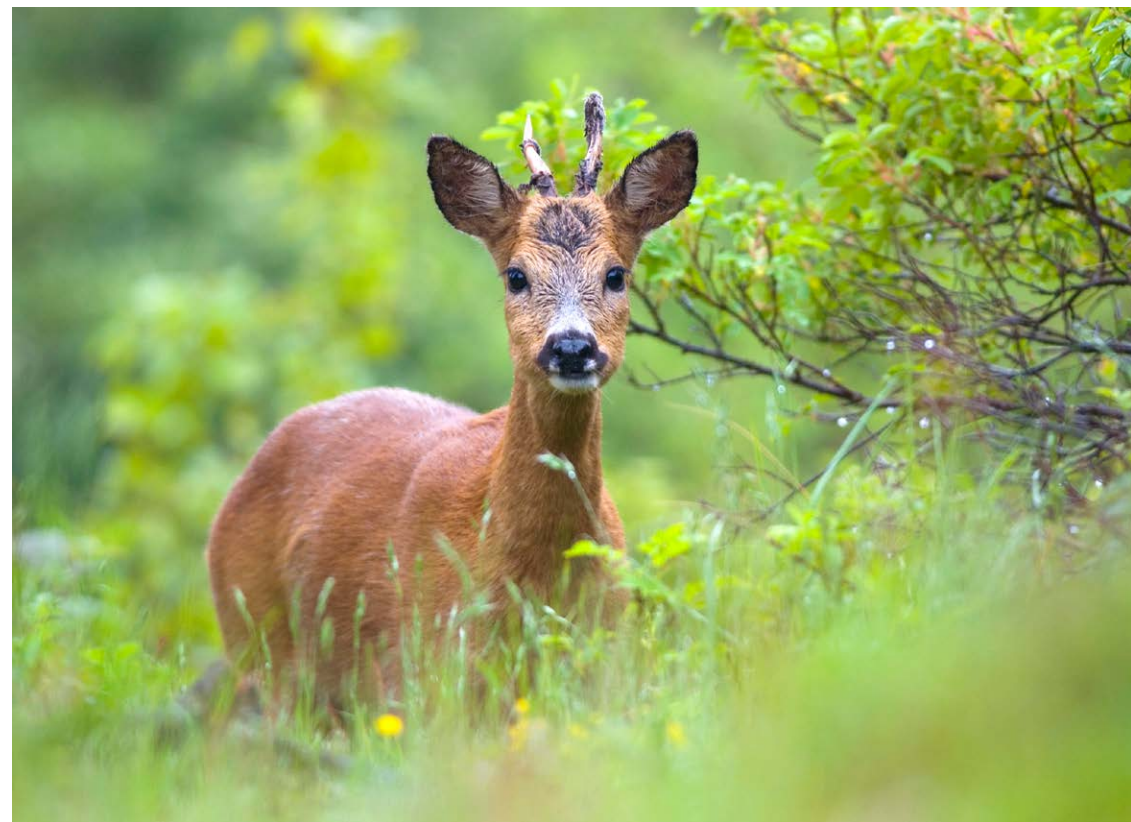
Nico van Kappel

Inhoudsopgave

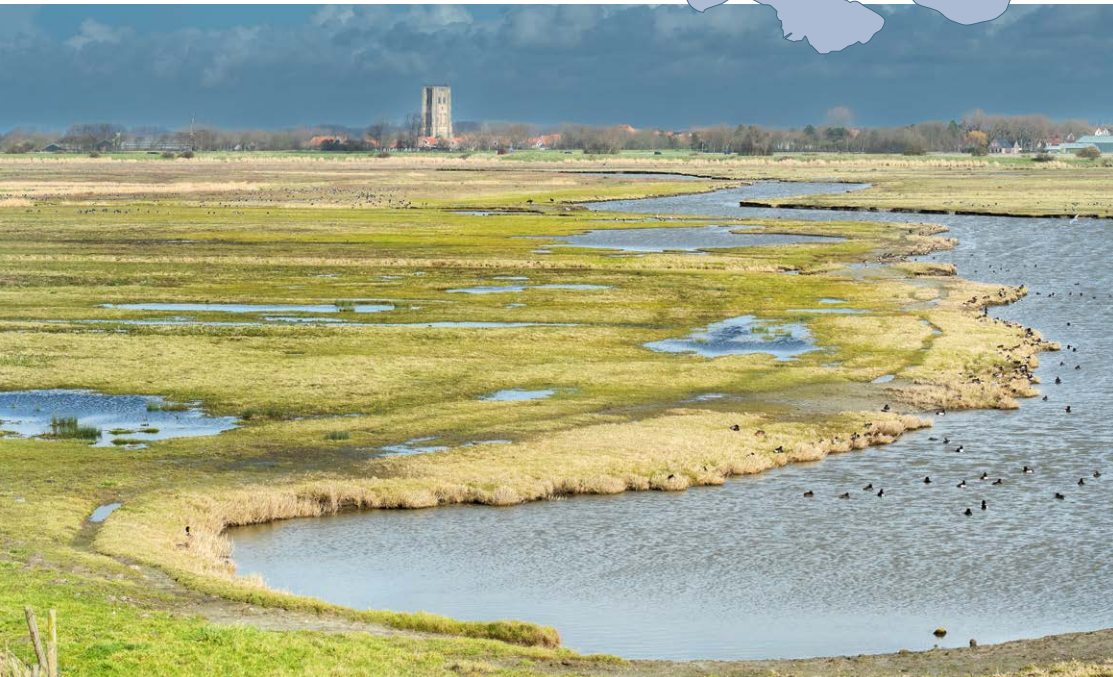

Nr	Gebied	Pag	Nr	Gebied	Pag
1	Kwade Hoek	6	10	Flamingo's in de Grevelingen	66
2	Fietsrondje door de Duinen van Goeree	16	11	Grevelingen en Oosterschelde onder water	68
3	Westhoofd	20	12	Zoeten en Zouten Haard	76
4	De Kleistee	26	13	Verklikkerstrand	80
5	De Koudenhoek en het eiland Markenje	30	14	Kop van Schouwen	86
6	De Slikken van Flakkee	36	15	Damhertenbronst	94
7	De Brouwersdam	48	16	Koudekerkse Inlaag en Stolpweg	98
8	De Kabellaarsbank	54	17	Schelphoek	104
9	Het Grevelingenmeer	58	18	Prunjepolder en de Flaauwersen Weversinlaag	108

5. De Koudenhoek en het eiland Markenje

Jan Baks

Gezicht op Goedereede vanaf de dijk aan de Grevelingen met op de voorgrond de Koudenhoek.
Jan Baks; 3 maart.

De Koudenhoek is goed te overzien vanaf de Zuidweg. Het is een nat weidegebied met brak water. Dat water zorgt voor een bijzondere vegetatie met zoutminnende planten. Hoe komt dat water brak? Met een hevel wordt bij de Schans zout water uit het Grevelingenmeer binnendijks gebracht en daar vermengd met zoet water. Het brakke water maakt een rondgang door de Koudenhoek en wordt daarna weer uitgepompt.

Markenje is een lage zandplaat die enkele honderden meters uit de kust in de Grevelingen ligt en door strekdammen wordt beschermd tegen de golven. Helaas is het niet toegestaan het eiland te betreden, maar vlak erlangs is wel een geliefde surfplek.

Praktisch

Parkeerplaats

In de berm van de Zuidweg, Ouddorp

Waarneming-ID

126508 9279

Eigendom

Staatsbosbeheer

Interessante soorten

Snavelruppia, roodachtig zeekraal, goudknopje, duinsterretje, zulte, goudplevier, smient, rotgans, brandgans, kolgans, grauwe gans, bergeend, kievit, wulp, grutto, scholekster, tureluur, spreeuw, wintertaling, kuifeend, krakeend, kluut, lepelaar, zwarte ruiter, bruine kiekendief, slechtvalk, kleine zilverreiger, haas

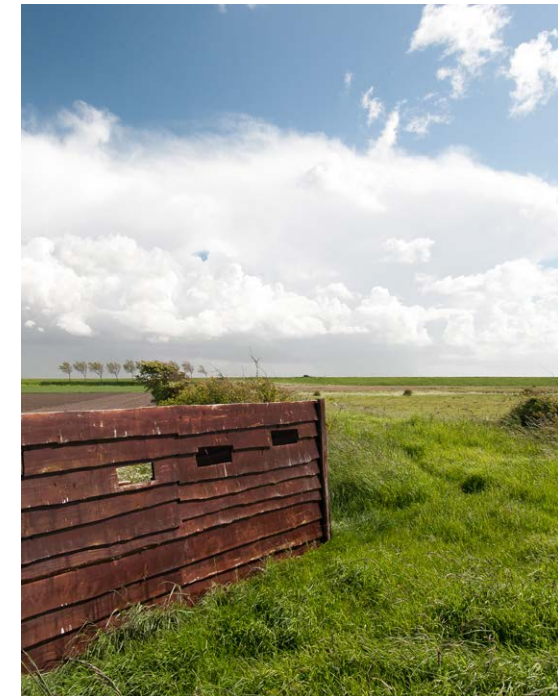

Er loopt geen wandelroute door Koudenhoek. Wel kun je om het gebied heen lopen en fietsen. Vanaf de randen is het vogelleven binnen Koudenhoek prima te zien. Hoewel je veel plekken kunt bereiken met de auto, is het leuker om met de fiets vanuit Ouddorp, Goedereede of vanaf de Brouwersdam deze richting uit te fietsen. Het is een prachtige fietstocht, waarbij je altijd wel iets ziet en gemakkelijk even kunt stoppen om al het moois tot je te nemen.

Een kort (kleine 10 kilometer) rondje vanuit Goedereede via de fietsknooppunten: 61, 60, 41, 59, 68, 61.

Of vanuit Ouddorp (eveneens een kleine 10 kilometer): 57, 58, 59, 68, 67, 56, 57.

Een rondwandeling via wandelknooppunten kan ook. Vanuit Goedereede volg je 46, 44, 36, 37, 47, 46 (6,5 kilometer). Vanuit Ouddorp volg je 39, 38, 37, 36, 27, 28, 30, 39 (7,2 kilometer).

Kijkscherm Koudenhoek. Jan Baks; 18 mei.

Lepelaar. Jan Baks; 13 mei.

Locatie 1. Zuidrand Koudenhoek

51.804289, 3.958958

Vanaf het uitzichtpunt op Markenje heb je ook een mooi uitzicht over Koudenhoek. Langs de Zuidweg is een rietkraag, waar je in het voorjaar baltsende rietzangers en rietgorzen kunt zien. Er loopt een fraaie kreek door het gebied richting Goedereede. In de winter zie je in en om de kreek altijd wel smienten, wulpen, wilde eenden, brandganzen en grauwe ganzen en in het voorjaar

hoor je de kieviten. Hier broeden ook nog een aantal grutto's. De bruine kiekendief zweeft over het riet en door het weidegebied. In februari zijn de bruine kiekendieven al aan het baltsen.

Locatie 2. Vogelkijkscherm

51.806580, 3.968840

Bij een informatiebord kun je langs een pad achter de dijk naar een kijkscherm lopen. Deze dijk heet de 'Koedijk', maar de naam

Bruine kiekendief. Jan Baks; 8 april.

Grote zilverreiger. Jan Baks; 17 november.

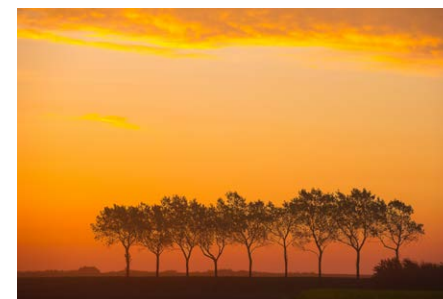

Informatiebord bij pad naar kijkscherm. Jan Baks; 18 mei.

zie je nergens staan. De bedijking van de Koudenhoek dateert uit de dertiende eeuw. Vanachter het kijkscherm heb je wederom een mooi overzicht over het gebied, al staat het voor het bekijken van vogels niet echt ideaal. De kleine en de grote zilverreiger zul je hier zeker zien, evenals foeragerende lepelaars.

Smienten. Jan Baks; 2 april.

Zonsopkomst in de winter. Jan Baks; 21 oktober.

Bruine kiekendief. Jan Baks; 8 juni.

Locatie 3. Tweede kijkscherm

51.812015, 3.968165

Er is echter nog een beter kijkscherm om het gebied te bekijken. Dat volgende kijkscherm kun je niet vanuit de eerste bereiken, maar is wel de moeite waard. Je loopt terug naar de

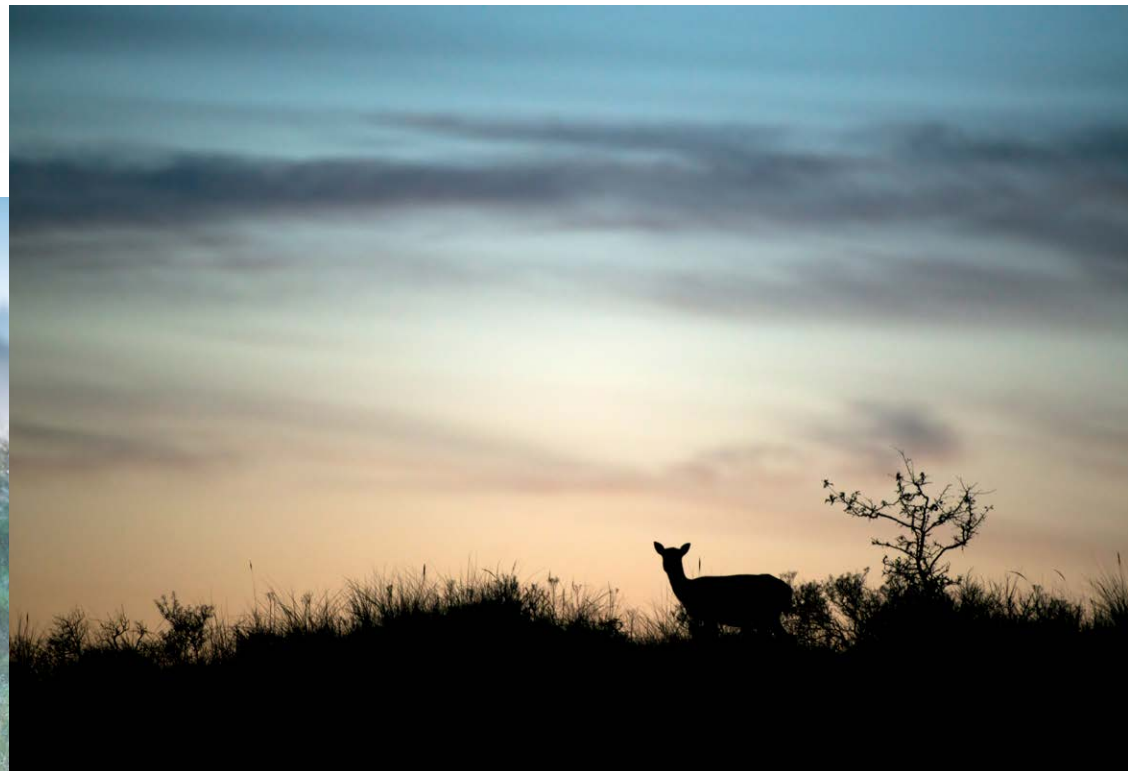
15. Damhertenbronst

Nico van Kappel

Vechtende damherten. Nico van kappel; 3 november.

In Zeeland zijn drie plekken waar damherten voorkomen: op de Manteling van Walcheren, op de Haringvreter in het Veerse Meer en op de Kop van Schouwen. De damherten zijn populair bij toeristen omdat ze in grote aantallen aanwezig zijn en vaak van op korte afstand zijn te bewonderen.

Damhert na zonsondergang. Nico van kappel; 11 november.

Op de Kop van Schouwen leeft een flinke populatie damherten. Ze zijn in de jaren negentig ontsnapt of losgelaten uit een hertenfokkerij in Renesse. Het zijn er meer dan duizend en ze worden inmiddels actief beheerd om ervoor te zorgen dat de rijke duinnatuur niet te veel wordt aangetast. Damherten kennen een grote variatie aan vachtkleur: zwart, gevlekt en zelfs wit. Een damhert is met een schoft- of schouderhoogte van 100 centimeter en een gewicht tot wel 100 kilogram groter dan een ree, maar kleiner dan een edelhert. Damherten hebben een opvallend gewei dat anders is dan dat van andere herten. Damhertbokken

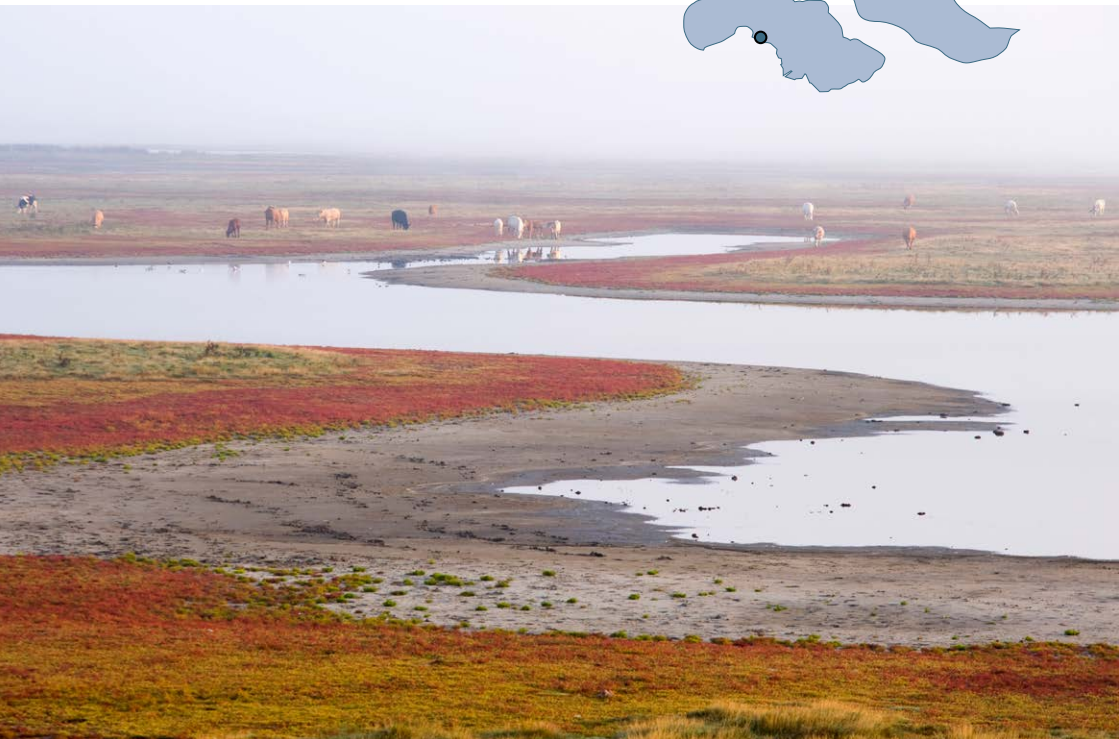
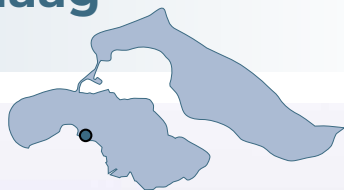
hebben een zogenaamd schoffelgewei, waarbij aan het eind de takken met platen zijn verbonden.

Mannetjesdamherten leven er heel het jaar naartoe: de hertenbronst. Een mannetje laat in april het gewei vallen, waarna in korte tijd weer een nieuw gewei aangroeit. Ze gebruiken die grote geweien om indruk te maken op de hinden. Immers, hoe groter een gewei, des te vitaler is het mannetje.

Vanaf september nemen de hormonen in zijn lijf toe en wordt het damhert een soort bodybuilder. Voorafgaand aan de bronst

18. Prunjepolder en de Flauwersen Weversinlaag

Nico van Kappel

De Prunjepolder tijdens de herfst. Nico van Kappel; 2 november.

De Prunjepolder is onderdeel van Plan Tureluur, een reeks natuurontwikkelingsgebieden langs de zuidkust van Schouwen-Duiveland en Tholen. Plan Tureluur kwam tussen 1991 en 2014 tot stand als natuurcompensatie omdat er door de Deltawerken veel buitendijks getijgebied verloren is gegaan. Het gebied is erg groot, in totaal 4.400 hectare, en bestaat uit twee deelgebieden, de Flauwers- en Weversinlaag in het zuiden en de Prunjepolder in het noorden. De Flauwers- en Weversinlaag zijn ontstaan door graafwerkzaamheden in de zeventiende eeuw om de dijk op te hogen.

Praktisch

Parkeerplaats

Boogerdweg 1, Kerkwerve (Flauwers haven)
51.677972, 3.856388
Tevens overall op de parkeerstroken langs de wegen door het gebied

Waarneming-ID

4490 (noordelijke deel), 109799 (zuidelijke deel, inclusief Flauwers en Wevers Inlaag)

Eigendom

Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer

Interessante soorten

Spiraalruppia, gewone pastinaak, fraai duizendguldenkruid, zilte schijnspurrie, rode ogentroost, kortarige zeekraal, papegaaienkruid, zulte, goudknopje, goudplevier, zilverplevier, kanoet, smient, kievit, rotgans, brandgans, grauwe gans, toendrarietgans, bergeend, grutto, rosse grutto, kluut, scholekster, kemphaan, wulp, groenpootruiter, wintertaling, pijlstaart, kuifeend, nonnetje, slobbeend, lepelaar, brakwateraasgarnaal

Het is een voor Nederland bijzonder brakwatergebied. Zout kwelwater sijpelt onder de dijk door vanuit de Oosterschelde. Dit gebied is in elk jaargetijde interessant, vooral vanwege de vele jaarrond aanwezige vogels. Met hoogwater zijn de hoogste aantallen aanwezig in het gebied. De zandplaten in de Oosterschelde lopen dan weer onder water en de vogels trekken naar de binnendijkse natuurgebieden om te rusten, om later weer terug te keren met laagwater.

Het gebied zelf is niet vrij toegankelijk maar goed vanaf de randen te overzien. De Prunjepolder is goed te beleven vanaf

de fiets, te voet of zelfs met de auto. Het gebied wordt door de N59 doorkruist. Er zijn ook verschillende uitkijkpunten en een vogelkijkscherm aanwezig. Wie een ronde wil wandelen, loopt vanaf de parkeerplaats in westelijke richting naar wandelknooppunt 83 en volgt vervolgens wandelknooppunten 71, 40, 48, 25, 48, 71 en keert weer terug naar 83. Je hebt dan een kleine 10 kilometer achter de kiezen en komt navolgende plekken tegen.

Met de fiets kun je het gebied overigens ook prima verkennen. Dat kan onder andere via de fietsknooppunten 90, 91, 88, 82, 80, 81, 89, 90 (ruim 15 kilometer).